

TER BESLISSING

Datum
10 februari 2022

Onze referentie
2022-000027737

Opgesteld door

Aan
Van

Minister voor APP

nota

Beslispunten Wetsvoorstel eenmalige energietoeslag lage
inkomens

Uiterlijk bij
14 februari 2022

Bijlage(n)
1

Aanleiding

In verband met de sterk gestegen energieprijzen heeft het toenmalige kabinet op 10 december 2021 besloten om een eenmalige energietoeslag voor huishoudens met een laag inkomen mogelijk te maken, uit te voeren door gemeenten. Het gaat daarbij om een richtbedrag van 200 euro per huishouden met een laag inkomen. In deze nota wordt u een viertal inhoudelijke beslispunten voorgelegd met betrekking tot de wettelijke inperking van de doelgroep van de eenmalige energietoeslag.

De nota bevat voorts nog een bespreekpunt ten aanzien van anticiperen op het wetsvoorstel door gemeenten.

Geadviseerd besluit

1. Stemt u ermee in dat in het wetsvoorstel de eenmalige energietoeslag wordt voorbehouden aan zelfstandige huishoudens vanaf 21 jaar?
2. Stemt u ermee dat in het wetsvoorstel personen die verblijven in een inrichting worden uitgesloten van de eenmalige energietoeslag?
3. Stemt u ermee dat in het wetsvoorstel personen tot 27 jaar die studeren met studiefinanciering worden uitgesloten van de eenmalige energietoeslag?
4. Stemt u ermee dat in het wetsvoorstel dak- en thuislozen worden uitgesloten van de eenmalige energietoeslag?
5. Gaat u ermee akkoord dat het bijgaande concept van het wetsvoorstel de basis vormt voor de internetconsultatie (en dus in conceptvorm openbaar wordt)?

Bespreekpunt

Graag bespreken wij met u de mogelijkheden en onmogelijkheden van het anticiperen op nog niet parlementair goedgekeurde wetgeving en de risico's daarbij (zie ook toelichting).

Indien u daaraan behoefte heeft, kunnen daarbij ook de onderhavige nota en de vier beslispunten worden betrokken.

Kernpunten

Reeds plaatsgevonden besluitvorming

- Per brief aan de TK van 10 december jl. heeft de toenmalige staatssecretaris van SZW de hoofdlijnen geschetst van een eenmalige energietoeslag aan huishoudens met een laag inkomen:

- Gemeenten krijgen de bevoegdheid om in het jaar 2022 via de categoriale bijzondere bijstand een eenmalige energietoeslag toe te kennen aan huishoudens met een inkomen op of net boven het sociaal minimum.
- De eenmalige energietoeslag zal worden vormgegeven via de categoriale bijzondere bijstand. Anders dan bij verstrekking via de individuele bijzondere bestand behoeven gemeenten dan niet vast te stellen dat het huishouden ook daadwerkelijk is geconfronteerd met een sterk gestegen energierekening en dat het huishouden deze sterk gestegen energierekening financieel niet kan dragen.
- Gemeenten mogen de eenmalige energietoeslag ambtshalve, dus zonder schriftelijke aanvraag, uitkeren aan de huishoudens van wie de getoetste inkomensgegevens bij de gemeente bekend zijn. Dit wijkt af van het algemene uitgangspunt van de Participatiewet, waarin is opgenomen dat bijstand uitsluitend wordt verstrekt op schriftelijke aanvraag.
- Een bedrag van 200 miljoen euro (minus een bedrag van maximaal 1 miljoen euro voor Caribisch Nederland) zal via de algemene uitkering van het gemeentefonds aan gemeenten worden verstrekt. Dit betekent dat door gemeenten geen aparte financiële verantwoording aan het Rijk zal worden afgelegd.
- Zonder dat dit expliciet in de brief aan de TK is benoemd, betekent de vormgeving via de categoriale bijzondere bijstand nog het volgende:
 - Gemeenten zijn bevoegd tot het toekennen van een eenmalige energietoeslag, en dus niet verplicht.
 - Gemeenten bepalen zelf de hoogte van de eenmalige energietoeslag.
 - Gemeenten bepalen zelf de doelgroep van de eenmalige energietoeslag.

Datum

27 januari 2022

Onze referentie

2022-0000027737

Uiterlijk bij

28 januari 2022

Bijlage(n)

0

Aan

Minister voor APP

Van

Bevordering van een uniforme uitvoering

- De keuze voor een eenmalige energietoeslag in de vorm van 'categoriale bijzondere bijstand' impliceert een grote beleidsvrijheid voor gemeenten, en daarmee ook geaccepteerde verschillen tussen gemeenten. In de brief aan de TK is opgenomen dat het kabinet samen met de VNG en Divosa een uniforme uitvoering zoveel mogelijk zal bevorderen door het opstellen van (niet-bindende) richtlijnen, ten aanzien van de hoogte van de eenmalige energietoeslag en de doelgroep ervan.
- Enige sturing op de hoogte van de eenmalige energietoeslag heeft al vorm gekregen door te communiceren over "een richtbedrag van 200 euro per huishouden". In de richtlijn wordt tevens opgenomen dat het om huishoudensinkomens gaat tot ca 120% van het sociaal minimum.
- Sturing op de doelgroep kan plaatsvinden via het opstellen van de niet-bindende richtlijnen, maar kan ook wettelijk bindend plaatsvinden. Naar aanleiding van overleg met ambtelijk VNG wordt u geadviseerd vier groepen uit te sluiten van het recht op de eenmalige energietoeslag. Dit draagt ook bij aan een gerichtere financiële ondersteuning en aan een doelmatige besteding van middelen.

Toelichting per beslispunt

1. *Stemt u ermee in dat in het wetsvoorstel de eenmalige energietoeslag wordt voorbehouden aan zelfstandige huishoudens vanaf 21 jaar?*
 U wordt geadviseerd jongeren van 18 tot 21 jaar wettelijk uit te sluiten van het recht op de eenmalige energietoeslag, omdat ouders een wettelijke onderhoudsplicht hebben ten aanzien van hun kinderen tot 21 jaar. De onderhoudsplicht betekent dat jongeren voor de eventuele extra energiekosten een beroep moeten doen op hun ouders, en niet op de overheid. Een wettelijke uitsluiting van jongeren van 18 tot 21 jaar van de eenmalige energietoeslag laat overigens onverlet dat jongeren van 18 tot 21 jaar die geen beroep kunnen doen op hun ouders, een beroep kunnen doen

op de individuele bijzondere bijstand.

2. *Stemt u ermee in dat in het wetsvoorstel personen die verblijven in een inrichting worden uitgesloten van de eenmalige energietoeslag?*
U wordt geadviseerd personen die in een inrichting verblijven, wettelijk uit te sluiten van het recht op de eenmalige energietoeslag, omdat de inrichting voorziet in de energiekosten van deze personen.
3. *Stemt u ermee in dat in het wetsvoorstel personen tot 27 jaar die studeren met studiefinanciering worden uitgesloten van de eenmalige energietoeslag?*
U wordt geadviseerd studenten met studiefinanciering wettelijk uit te sluiten van het recht op de eenmalige energietoeslag. Deze groep is in de Participatiewet uitgesloten van het recht op algemene bijstand, maar niet van het recht op bijzondere bijstand. De woonsituatie van studenten is zeer divers, ook voor wat betreft de energiekosten en -rekening. Vanwege deze diversiteit achten wij de individuele bijzondere bijstand voor deze doelgroep een geschikter instrument dan de categoriale bijzondere bijstand. Op deze wijze komt de financiële ondersteuning vanuit de bijzondere bijstand uitsluitend terecht bij de studentenhuishoudens die het daadwerkelijk nodig hebben. Overigens sluiten gemeenten studenten al uit van de meeste gemeentelijke minimaregelingen.
Het wettelijk uitsluiten van de groep studenten roept wellicht politieke discussie op. De keuze overlaten aan gemeenten, met het waarschijnlijke gevolg dat studenten in de ene gemeente wél en in de ander gemeente géén recht hebben, is echter ook een risico.
4. *Stemt u ermee dat in het wetsvoorstel dak- en thuislozen worden uitgesloten van de eenmalige energietoeslag?*
U wordt geadviseerd om dak- en thuislozen wettelijk uit te sluiten van het recht op de eenmalige energietoeslag, omdat deze personen geen energierekening hebben.

Bespreekpunt: anticiperen op nog niet parlementair goedgekeurde wetgeving

- De politieke druk op een snelle uitbetaling van de eenmalige energietoeslag is groot. Via het SZW-persbericht en interviews met de toenmalige staatssecretaris van SZW is de verwachting gewekt dat gemeenten in het eerste kwartaal 2022 kunnen overgaan tot de betaling van de eenmalige energietoeslag.
- Bij de staatsrechtelijke positie van de Kamers als medewetgever past terughoudendheid in de voorbereiding van de uitvoering van wetsvoorstellen die nog in behandeling zijn bij het parlement. Indien u een noodzaak ziet om uitvoering voor te bereiden, dient u beide Kamers vóór de start van de uitvoeringshandelingen hierover gemotiveerd te informeren.
- Een wetsvoorstel wordt pas openbaar bij indiening ervan bij de TK, conform planning zal dat zijn half april (zie in bijlage de planning). Dat lijkt het aangewezen moment om het parlement te informeren over de noodzaak van anticiperen. Ieder eerder moment roept ongetwijfeld vragen uit de TK op over de inhoud van het wetsvoorstel.
- Voordat gemeenten kunnen overgaan tot een zorgvuldige uitbetaling dienen ook zij kennis te hebben van de inhoud van het wetsvoorstel.
- Er bestaat altijd het risico dat de TK het wetsvoorstel nog amendeert. Het gevolg daarvan kan zijn dat de al in gang gezette gemeentelijke uitvoering weer moet worden aangepast, waarbij mogelijk onomkeerbare stappen zijn gezet.
- Bij een voorkeur voor anticiperen dient hierover contact te worden gelegd met FIN en ARK. Mogelijk zal de ARK dit zien als een onrechtmatigheid.

Datum

27 januari 2022

Onze referentie

2022-0000027737

Uiterlijk bij

28 januari 2022

Bijlage(n)

0

Aan

Minister voor APP

Van

Hoogte budget en energietoeslag

Nu wordt uitgegaan van een budget van 200 miljoen euro en van een energietoeslag ter hoogte van 200 euro. Mocht er in de toekomst een noodzaak komen om de hoogte van de "eenmalige" energietoeslag te verhogen, dan kan binnen het kader van het wetsvoorstel deze verhoging vorm krijgen door een ambtshalve nabetaling door de gemeente, bovenop de eerder verstrekte 200 euro, binnen het kalenderjaar 2022.

Overige acties aanpakken oorzaken energiearmoede

- Er wordt een ambtelijk, interdepartementaal overleg ingepland om te spreken over maatregelen om de oorzaken van energiearmoede aan te pakken. Hierin nemen EZK en BZK deel. Ambtelijk VNG zal ook betrokken worden.
- In dit overleg zullen diverse oplossingsrichtingen besproken worden. De eerste oplossingsrichtingen bevinden zich zowel op het terrein van BZK (denk aan mogelijkheden rond isolatie en verduurzaming woning) als EZK (zoals aanbod collectieve energiecontracten door gemeenten mogelijk maken; zorg voor meer afsluiten van lange termijncontracten).

Datum

27 januari 2022

Onze referentie

2022-0000027737

Uiterlijk bij

28 januari 2022

Bijlage(n)

0

Aan

Minister voor APP

Van

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Conceptwetsvoorstel Eenmalige energietoeslag lage inkomens	Ter bespreking

Bijlage: Planning van het wetsvoorstel

1 februari	Bestuurlijk Overleg met VNG
16 februari	Akkoord van minister APP op toetsingsversie conceptwetsvoorstel
14-17 februari	Bestuurlijk oordeel VNG
14-22 februari	Wetgevingstoets V&J
14-17 februari	Afstemming met ministeries FIN, BKZ en EZK
14-17 februari	Toezichtbaarheidstoets Inspectie
14-17 februari	Afstemming met ATR
16-23 februari	Uitvoeringspanel Gemeenten
16-23 februari	Internetconsulatie
22 februari	Aanbieding conceptwetsvoorstel aan minister APP
23 februari	Aanbieding conceptwetsvoorstel aan minister t.b.v. aanlevering aan CWIZO
25 februari	Aanlevering conceptwetsvoorstel aan CWIZO
7 maart	CWIZO
18 maart	Ministerraad
18 maart	Verzending naar Raad van State met verzoek om spoedadvies
Half april	<ul style="list-style-type: none">• Indiening wetsvoorstel bij Tweede Kamer• Brief aan Tweede en Eerste Kamer over anticiperen op het wetsvoorstel

Datum

27 januari 2022

Onze referentie

2022-0000027737

Uiterlijk bij

28 januari 2022

Bijlage(n)

0

Aan

Minister voor APP

Van